

СПРАВА «ПЛАЧКОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF PLACHKOV v. UKRAINE)

(заява № 76250/13)

Стислий виклад рішення від 15 квітня 2021 року

У листопаді 2012 року заявника, який був начальником слідчого відділення районного відділу міліції, затримали за обвинуваченням у зловживанні службовим становищем за обтяжуючих обставин. Через два дні Жовтневий районний суд міста Дніпропетровська (далі — районний суд) обрав заявнику запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, строк якого у подальшому неодноразово продовжувався з однакових підстав. Скарги заявника та клопотання про зміну цього запобіжного заходу на інший, не пов'язаний із позбавленням волі, залишились без задоволення.

У період з листопада 2012 року до серпня 2015 року заявник стверджувано тримався у Дніпропетровському слідчому ізоляторі (далі — СІЗО) у камері площею 7,2 кв. м, з неналежними побутовими умовами тримання.

02 жовтня 2014 року заявника, всупереч вимогам національного законодавства, помістили в одну камеру з особами, які раніше притягалися до кримінальної відповідальності та які його побили. Того ж дня заявника оглянув медичний працівник СІЗО, проте у проведенні медичного обстеження йому було відмовлено.

Наступного дня було порушено кримінальне провадження за фактом нападу на заявника, яке у грудні 2014 року було закрито слідчим у зв'язку з відсутністю у його діях складу злочину складу злочину. Заявник оскаржив цю постанову. З 2016 року до 2019 року Красногвардійський районний суд міста Дніпра та прокуратура неодноразово скасовували постанови про закриття кримінального провадження. Інформація щодо подальшого прогресу у розслідуванні після серпня 2019 року відсутня.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) на жорстоке поводження під час тримання під вартою 02 жовтня 2014 року та непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим, а також на неналежні умови тримання під вартою; за статтями 3 та 13 Конвенції на ненадання йому медичної допомоги у зв'язку з тілесними ушкодженнями, отриманими 02 жовтня 2014 року, та відсутністю у його розпорядженні ефективних засобів юридичного захисту у зв'язку з цим; за пунктом 1 статті 5 Конвенції на незаконність тримання його під вартою у період з 10 червня до 17 липня 2013 року; за пунктом 3 статті 5 Конвенції на необґрунтованість та надмірну загальну тривалість тримання його під вартою; за пунктом 4 статті 5 Конвенції на відсутність належного розгляду низки його клопотань про звільнення з-під варті.

Щодо скарг заявника на жорстоке поводження під час тримання під вартою та непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим Європейський суд вказав, що органи державної влади не дотримались вимоги законодавства щодо ізолювання під час тримання під вартою колишніх працівників правоохоронних органів від інших ув'язнених і тому несли відповідальність за жорстоке поводження з ним його співкамерників. Також Європейський суд вказав на непроведення державними органами ретельного розслідування вказаної події, передчасне закриття кримінальних проваджень, що посилює враження недокладення ретельних зусиль для встановлення обставин події і констатував порушення статті 3 Конвенції у зв'язку із незабезпеченням заявнику безпеки в слідчому ізоляторі та непроведенням ефективного розслідування щодо цих подій.

Розглядаючи скаргу заявника на неналежні умови тримання під вартою та послаючись на свою попередню практику, Європейський суд констатував порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з неналежними побутовими умовами тримання заявника під вартою.

Також Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції з огляду на те, що тримання заявника під вартою у період з 10 червня до 17 липня 2013 року ґрунтувалося на ухвалі суду, яка не містила причин для тримання його під вартою або чітко встановленого строку.

Європейський суд, розглядаючи скаргу заявника на необґрунтованість та надмірну тривалість тримання під вартою, звернув увагу, що підстави, які національні суди наводили на стадії досудового слідства для тримання заявника під вартою не змінювались зі спливом часу і суди не намагалися продемонструвати наявність конкретних фактів, які б доводили, що стверджувані ризики переважали над принципом поваги до особистості свободи. Отже, було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції.

Щодо скарг заявника на відсутність належного розгляду низки його клопотань про звільнення з-під варті Європейський суд зазначив, що вже розглянув це питання за пунктом 3 статті 5 Конвенції і дійшов висновку про відсутність необхідності розглядати ті самі скарги за пунктом 4 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку із незабезпеченням органами державної влади безпеки заявника у СІЗО;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку із непроведенням ефективного розслідування жорстокого поводження із заявником у СІЗО;

4. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати окремо решту скарг заявника за статтями 3 та 13 Конвенції щодо випадку, який стався 02 жовтня 2014 року у СІЗО;

5. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з умовами тримання під вартою;

6. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку з триманням заявника під вартою у період з 10 червня до 17 липня 2013 року;

7. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції;

8. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати окремо скаргу заявника за пунктом 4 статті 5 Конвенції;

9. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

(i) 15 600 (п'ятнадцять тисяч шістсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;

(ii) 4 000 (чотири тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат;

(b) закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

10. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.»